

Viite: VN/5424/2020

Asia:

Lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi maaseudun hanketoiminnan tukemisesta rahoituskaudella 2023—2027

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt Suomen metsäkeskukselta lausuntoa luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi maaseudun hanketoiminnan tukemisesta rahoituskaudella 2023—2027 (myöhemmin: asetulusuonnos). Asetuksella säädettäisiin tarkemmin tuen myöntämisen ehdoista, hyväksyttävistä kustannuksista ja tukitasoista sekä maksamisen edellytyksistä. Lisäksi asetuksella säädettäisiin tarkemmin vähennyksistä ja seuraamuksista. Asetuksen ehdotetaan tulevan voimaan 1.4.2023.

Suomen metsäkeskuksen lausunto

Suomen metsäkeskuksen tehtävä on kerätä ja jakaa tietoa Suomen metsistä. Se neuvoa ja kouluttaa metsänomistajia metsien hoidossa, kestävässä hyödyntämisessä ja suojelussa. Lisäksi Metsäkeskus valvoo, että metsää koskevia lakeja noudatetaan. Metsäkeskus myös edistää ja kehittää metsiin perustuvia elinkeinoja, jotta maaseudun kannalta olennaisen tärkeät elinkeinot ovat mahdollisimman monipuolisia ja toiminta kokonaiskestävää ja kannattavaa. Metsäkeskus on merkittävä maaseudun kehittäjä. Vuonna 2022 Metsäkeskus oli toteuttamassa 66 maaseudun kehittämishanketta itsenäisesti sekä yhdessä kumppanien kanssa. Suomen metsäkeskus kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto.

Yleisenä havaintona Metsäkeskus toteaa, että asetulusuonnos ottaa pääasiassa hyvin huomioon maaseudun kehittämisen laaja-alaisuuden viittaamalla tekstissä nimenomaisesti maaseutuelinkeinojen kehittämiseen. Metsäkeskus esittää maaseutunäkökulman täydentämistä edelleen asetulusuonnoksen 9 § seuraavasti (täydennysehdotukset *kursiivilla*):

Tukea kehittämishankkeelle voidaan myöntää, jos sen tavoitteena on yhteistyössä kehittää tai edistää:

- 1) maatilojen *ja muiden maaseudun yritysten* kilpailukykyä ja nykyaikaistamista hyödyntäen tutkimusta, teknologiaa ja digitalisaatiota;
- 2) tuottajaryhmiä ja tuottajaorganisaatioiden käynnistymistä sekä elintarvike- *ja muiden tuotteiden jalostusketjujen* laatujärjestelmiä;
- 3) ilmastonmuutoksen hillitsemisen ja ilmastonmuutokseen sopeutumisen toimia;
- 4) luonnonvarojen kestävä *käyttöä*, hoitoa ja luonnon monimuotoisuuden edistämistä.

Lisäksi on kehitetty yksinkertaistettuja kustannusmalleja edellisen ohjelmakauden tavoin, mikä on hyvä asia. Laskennalliset kustannukset erityisesti palkkojen sivukulujen kohdalla tulevat helpottamaan ja järkevöittämään kehittämishankkeiden hallintoa toteuttajaorganisaatioissa.

Suomen metsäkeskus kiinnittää huomiota asetulusuonnoksessa sovellettuun terminologiaan, jota sen mielestä voi osittain pitää harhaanjohtavana. Asetulusuonnoksen 27 § käsittelee hankkeiden laskennallisia kustannuksia seuraavasti: ”Jos tukea ei kokonaan myönnetä todellisten

hyväksyttävien kustannusten perusteella, hankkeen välilliset kustannukset hyväksytään laskennallisina. Laskennallisina yleiskustannuksina voidaan hyväksyä 19 prosenttia hankkeen hyväksyttävistä ulkopuolisten palvelujen ja henkilöstökulujen yhteenlasketuista kustannuksista tai 40 prosenttia hankkeen hyväksyttävistä henkilöstökuluista. Laskennallisina hyväksyttäviin yleiskustannuksiin sisältyvät hankehenkilöstön matkakustannukset, toimitilakustannukset, kone- ja laitekulut, ohjelmistokulut, toimistokulut, koulutuskulut ja työterveyskulut, sekä hankkeen vastuuvakuutukset.”

Yleisesti on käytössä kustannuslaskennassa ajattelu, jossa kustannukset, joita ei voi suoraan liittää hankkeen toimintaan ovat välillisiä eli yleiskustannuksia. Näitä ovat esimerkiksi työterveyskulut tai vaikka EA -koulutus. Sellaiset kustannukset puolestaan, jotka voidaan liittää hankkeen toiminnasta aiheutuviksi, ovat välittömiä kustannuksia. Näitä ovat esimerkiksi hankkeen aiheuttamat matkakulut. Asetusluonnoksessa on nyt käsitteen ”yleiskustannus” alle laitettu sekä välittömiä, että välillisiä kustannuksia. Tämä lisää sekaannusten riskiä hankkeiden toimeenpanovaiheessa. Esimerkiksi Business Finland erittelee omissa rahoituksen periaatteissaan välilliset ja välittömät kustannukset. Aluekehitysrahastojen lainsäädännössä puolestaan puhutaan ”prosenttimääräisestä korvauksesta kehittämishankkeen muista kuin palkkakustannuksista”.

Eräs tärkeä EU:n ohjelmien toimeenpanoon liittyvä velvollisuus viranomaisilla yhteisesti on ohjelmien keskinäinen koordinaatio ja yhteensovittaminen. Tästä näkökulmasta ei voi liikaa korostaa sitä, miten tärkeää olisi se, että eri rahoitusinstrumenttien säännöt ja käsitteet olisivat mahdollisimman pitkälle samalla tavalla ymmärrettäviä. Kun samalle kustannuskäsitteelle annetaan vaihtelevia rahoittajariippuvaisia määritelmiä, ei voi pitää yhteensovittamista täysin onnistuneena.

Metsäkeskus ehdottaa, että asetuksessa käytettäisiin termiä ”välittömät ja välilliset kustannukset”. Näin muun muassa edellä lainatut lauseet olisivat muotoa (täydennysesitykset *kursiivilla*): ”Jos tukea ei kokonaan myönnetä todellisten hyväksyttävien kustannusten perusteella, hankkeen *välittömät ja välilliset* kustannukset hyväksytään laskennallisina. Laskennallisina *välittöminä ja yleiskustannuksina* voidaan hyväksyä 19 prosenttia hankkeen hyväksyttävistä ulkopuolisten palvelujen ja henkilöstökulujen yhteenlasketuista kustannuksista tai 40 prosenttia hankkeen hyväksyttävistä henkilöstökuluista. Laskennallisina hyväksyttäviin *välittömiin ja yleiskustannuksiin* sisältyvät hankehenkilöstön matkakustannukset, toimitilakustannukset, kone- ja laitekulut, ohjelmistokulut, toimistokulut, koulutuskulut ja työterveyskulut, sekä hankkeen vastuuvakuutukset

allekirjoitettu sähköisesti
Anssi Niskanen
Elinkeinojohtaja
Suomen metsäkeskus

SIGNATURES

ALLEKIRJOITUKSET

UNDERSKRIFTER

SIGNATURER

UNDERSKRIFTER

This documents contains 2 pages before this page
Dokumentet inneholder 2 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 2 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 2 sider før denne side

Detta dokument innehåller 2 sidor före denna sida

authority to sign
representative
custodial

asemavaltuus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberøvende